

kvane slov, pesmi in nekatere nemške iz 2. nemškega berila 2. oddelka. Čas uka: Vsaki dan  $\frac{1}{4}$  ure pred šolo.

Učivne in pomočne knjige in sredstva ki se v tem razredu rabijo, so:

- Kratek katekizem,
- Drugo slovensko berilo,
- Drugo nemško berilo,
- Slovensko - nemška gramatika,
- Računica za 3. razred glavnih šol,
- Navod rajtanja na tabli za 3. in 4. razred ljudskih šol,
- Slovenska slovnica Janežič-eva,
- Spisje Praprotnik-ovo,
- Satzzeichnung, Sprach- und Sachunterricht v Herrmann,
- Globus, Tellurium in Lunarium, magnet, zrakomer, toplomer,
- Skelett des Menschen in Abbildungen, Abbildungen des menschlichen Eingeweides, das Buch der Natur, Anschauungsbilder v. Herrmann, Giftpflanzen v. Pečirka, Physik in der Volksschule v. Crüger u. Apparate,
- Das Buch der Kalligrafie v. Payer.
- Kratek popis avstrijskega cesarstva Cigale-vo, kratek slovensk zemljopis z obrazom Kozlar-jev, Einleitung in die Heimatkunde v. Steinhauser,
- 15 risarskih predlog od L. Schön-a, rudeča in modra tinta, veliko čertalo za šolsko tablo, 1 skledica za tuš, 1 kos tuša, 2 pinseljna, 1 nož, 1 kos gumilastike, 1 skleda in verček za umivanje, svinčniki, pavove peresa,
- Slovenske gerlice,
- Tovars, Oesterreichischer Schulbote.

## Resnica in laž.

Vse hudo, kar je na svetu, vse nadloge, ktere človeški rod zadevajo, pridejo po laži. Brez resničnosti v obnašanju in govorjenju pa tudi ni mogoče mladega človeka izrejati. Le tam, kjer se mladi človek popolnoma odkriva izrejniku, je mogoče spoznati, kako vsejano seme dobrih nauk v občutljivem otročjem sercu kalí, raste, kaj da setev pospešuje, in kaj jo zaderžuje. Ko bi bilo pa tudi mogoče brez ljubezni do resnice izrejati, se pa vendar mora ljubezen do resnice pri njih zbuhati in skerbno ohranjovati, sicer bi rejenci ne postali ne dobri, ne

srečni ljudje. Človek brez resničnosti v svojem srcu je sicer tudi lahko pobožen, miroljuben, prijazen in priden; kaj pa je vse to vredno? To dela vsaki igravec, ako igra to nanaša; to stori tudi hinavec in vsaki hudobnež, če mu kaj koristi. To pa je gnjusoba pred Bogom; kdor tako ravna, ni dober, pa tudi ne pravičen. Brez resničnosti pa tudi ni mogoče srečno živeti, ker le notranja vrednost in notranje prepričanje dá človeku pravo zadovoljnost in pravo srečo. Sicer ne morem zamolčati, da se tisti, kdor resnico ljubi, s svojo ravnosrčnostjo svetu zaguli in si dostikrat nakoplje sitnost; ali dobra vest ga tolaži in dobri ljudje ga imajo radi. Premisliti hočemo, po katerih potih se otročje serce napeljuje k resničnosti.

Stari pregovor pravi: „Otroci in norci ne lažejo“. Dasiravno poslednje ni vseskozi varno terditi, je pa vendar prvo globoka resnica, ktera se ne dá tajiti. Bog je človeka v nedolžnosti in pravičnosti vstvaril, in po svoji neskončni milosti zgubljeno svetost in pravičnost povernil mu v kopeli prirojenja; tedaj ni dvomiti, da v otročjem srcu ljubezen do resnice globoko tiči, ker pod pravičnostjo se ravno resnica razumê. Vsaka laž je tedaj otroku nekaj ptujega. Neki pedagog to tako pravi: „Ko se vedičnost prvič v otroku zbudi, ko vnanje reči opazuje, ko zgodaj preiskuje vzrok in nagib, se že vidi, da njegov duh po resnici hrepeni“. Izvirno sovraži otrok vsako goljufijo, zvijačo in laž. Če tedaj ni laži pri otroku, pa laž pride k otroku, da se je navadi. Ljudje, s katerim ima opraviti, ga laži navadijo; zbudijo se v njem želje in nagnjenja, da jim vstreže, se zlaže; potem bi svojo slabost rad prekril, tedaj se zopet zlaže, in ljudem, katerih ni navajen, noče resnice povedati. Laž in neresnica pride tedaj po zunanjem k otroku. Skërbi tedaj, da se bo pri otrocih ljubezen do resnice ohranila; brani, da laž do njega ne pride.

Od kod pa pride, da otrok laže?

Odgojitelj otroka naj popred lagati nauči. Tukaj pa ne mislim na tiste malovredne ljudi, ki otroke vse spridijo in spaciijo, ampak na tiste, ki so zadovoljni, da jim otrok na pol odgovarja. Če je že to za podučevanje slabo, je še slabeje zavoljo tega, ker se pri vsakem odgovoru čut za resnico slabi. Laž pa je laž, naj bo že tako ali tako, tedaj za kratek čas, ali za res. Otrok hitro zapazi sleparijo, in ker je navajen odgojitelja povsod posnemati, se bo pa lagal, da bo druge kratkoča-

sil. Še slabše pa ravna ta, kdor otrokom ukazuje, da naj se lažejo, da bi druge ottrapali. Kako bote kaj takega otrokom za zelo vzeli, ako jutro sami po sebi store, kar ste jim danes ukazali? Ako hočete resnico imeti, tirjajte jo povsod. Ravno tako nikar ne pustite, da bi otroci kaj na videz storili, ker tako se le hliniti vadijo. Nikar ne tirjajte od otrok, da bi šibo, ktera jih je kaznovala, poljubili; zakaj veliko premagovanja je treba, preden da se kes tako močno očuti. Če pa otrok to stori prisiljen, je to le na videz, pri katerem se pa otrok hliniti navadi. Pa tudi prevelika ojstrost je kriva, da otroci lažejo. Skušnjava je prevelika, da bi otrok preojstrega odgojitelja ne nalagal in tako se kazni z zvijočo odtegnil. Otroci pa tudi lažejo, kadar se nevtlegoma in preojstro sprašujejo, posebno pa takrat, kadar se more soditi, da resnico iz blagih namenov prikrivajo. Vprašani hoče drugega obvarovati krega, kazni ali druge sitnosti, tedaj molči. Ako jih prisiliš, se ti zlažejo, ako ti pa resnico povedo, zatareš v njih blage čutila, kakor prijaznost, blagovoljnost do drugih, usmiljenje do stiskanih, in zadušiš nježno cvetlico sramožljivosti, ktero tudi majhen veter pohabi. Iz tega pa nikar ne sklepaj, da jaz terdim, da je boljše, če se pri otrocih ne meni veliko za to, če resnico govoré, ali se lažejo.

(Dalje prih.)

## Nauk v branji v srednjem in višjem razredu ljudskih šol.

(Dalje.)

### IV. Kako ravnati, da se berilna tvarina v glavi obderži.

Bere se poslednjič iz tega namena, da se z branjem kaj naučimo, t. j. da misli, vede in skušnje, ktere je kdo drugi zapisal, obrnemo si v svoj prid. Pri branju, se vé da, se mora naj pred na to gledati, da se učenci mehaniško brati navadijo, in da berilo razumejo; treba je pa tudi jih vaditi in napeljevati, kako ravnati, da bodo berilno tvarino v glavi obderžali, da bo potem njih dušna lastnina.

To pa se doseže: a) če se le zapopadek berilne tvarine pové, b) če se od besede do besede pové.

Kteri teh dveh bi se rabil, določi berilna tvarina, pa tudi učenci. Ne kaže pa, da bi se otroci kaj veliko v be-